

PREDMET: LIKOVNA UMJETNOST, 2. RAZRED

NASTAVNA CJELINA: BAROK

NASTAVNA JEDINICA: BAROK- STIL, URBANIZAM, ARHITEKTURA

PONOVIMO RENESANSU:

Da bi razumjeli barok moramo dobro ponoviti renesansu.

-15., 16., stoljeća

-preporod u svakom pogledu (franc. *Renaissance* = preporod)

- Razvija se znanost, posebice **matematika**, **fizika** i **astronomija** (Nikola Kopernik, Galileo Galilei, Giordano Bruno govore protiv geocentričnog sustava)

- Čovjek je mjerilo svih stvari

- Umjetnici su univerzalni (svestrani) : Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti, Rafael, Donatelo i dr.

BAROK:

Barok tal. Barocco znači biser nepravilnog oblika. Barok nastaje u Rimu koji je bio središte sakralne arhitekture i slikarstva i proširio se na ostale europske zemlje (Francuska, Engleska, Njemačka, Austrija, Španjolska). Napreduje matematika, fizika, astronomija (Johannes Kepler i Isaac Newton). Spoznaja da Zemlja kruži oko Sunca u obliku elipse jako utječe na sam barok i dinamiku razvoja. Elipsa kao oblik je puno dinamičnija od kruga koji je jednoličan i skladan (renesansa). Čovjek spoznaje da je svijet općenito veći i složeniji nego što je mislio prije (otkriće amerike – Columbo). Umjetnici su i dalje univerzalni. Barok je dinamičan, nemiran, umjetnici koriste jake odnose boja. U arhitekturi, slikarstvu i kiparstvu nema jasnih granica sve je povezano u jedinstvenu cjelinu.

POVEZNICE:

Najznačajniji književnici su Torquato Tasso – Oslobođeni Jeruzalem i Ivan Gundulić – Osman. Najznačajniji skladatelj je Johann Sebastian Bach, Brandenburški koncerti

GRAD:

Gradovi su planski građeni u obliku zvijezde (Sforzinda), ulice su paralelne i sjeku se pod pravim kutem. Središte u gradu je trg, koji je elipsastog oblika na čijem središtu se obično nalazi fontana. Zbog velikog broja stanovništva, gradovi često imaju duple zidine, a kuće se

neplanski podižu na više katova. Zbog toga ulice ostaju mračne i tjesne. Poznati barokni grad u Hrvatskoj je Varaždin.

Trg svetog Petra, Vatikan

Varaždin

ARHITEKTURA:

Glavne karakteristike barokne arhitekture su: dinamičnost prostora, optička pokrenutost, valoviti zidovi (konveksno-konkavi). Fasade su pune reljefa i polustupova (djelom vezani za arhitekturu), javlja se veliki kontrast svijetla i sjene. Čest ornament je u obliku školjke. Krov je u obliku kupole koja u interijeru ima udubljenja u obliku kazeta. Interijer i eksterijer povezani su u jedinstvenu cjelinu. Primjer povezanosti interijera i eksterijera je Crkva i trg svetog Petra u Vatikanu.

CRKVA I TRG SVETOG PETRA U VATIKANU

Crkva se počela graditi u 16. st., a završena je u 17. st. u baroku. Na njoj su radili veliki umjetnici kao što su Bernini i Michelangelo. Sagrađena je na staroj crkvi iz 4. st., koju je car Konstantin dao sagraditi na grobu svetog Petra. Crkva svetog Petra ima raskošnu fasadu sa polustupovima, iznad fasade su kipovi apostola s Kristom u sredini. Crkva je trobrodna.

Srednja lađa duga je 198m, a transept 160m. Na križištu brodova je ogromna kupola koju je projektirao Michelangelo. Promjera je 42m, a visoka 133m, i s kupole se vidi cijeli Rim.

ZANIMLJIVOST: U 18. st. Napukla je i na njenoj adaptaciji radio je Ruđer Bošković.

Crkva svetog Petra

Interijer crkve bogat je freskama, mozaicima, skulpturama.

PONOVIMO: U crkvi se nalazi Michelangelova Pieta i Mojsije.

Glavni oltar natkriven je **BALDAHINOM** (natkriven oltar sa stupovima), koji je projektirao Bernini (talijanski kipar, slikar i graditelj). Baldahin je visok 29 metara. Napravljen je od bronce. Ima tordirane (uvrnutе) stupove, koji su optički pokrenuti i simboliziraju dinamičku kretnju prema nebu.

Baldahin

Baldahin

Interijer crkve Svetog Petra

TRG SVETOG PETRA:

Trg Svetog Petra projektirao je **Bernini**. Trg je u obliku elipse promjera 198m x 148m. Trg simbolizira otvorene Isusove ruke za sve posjetitelje. Uokviren je natkrivenim hodnicima, ispod kojih su stupovi u četiri reda, a zovu se **KOLONADE** stupova.

Trg Svetog Petra

Po krovu stupova nalazi se 140 kipova svetaca koji su savršeno povezani s kipovima apostola i Krista na krovu crkve. Trg je dinamičan, pokrenut. U središtu trga nalazi se **OBELISK** koji potječe iz egipatskog razdoblja i zanimljivost je da se na vrhu obeliska nalazi dio originalnog Isusovog križa.

Trg Svetog Petra

S obje strane obeliska nalaze se fontane. Kad stojimo na određenom mjestu na trgu, svi redovi stupova izjednače se u jedan, što pokazuje koliko je Bernini u svojim idejama bio genijalan.

ZADATAK:

Pogledati video.

[St Peters Basilica, Rome \[HD\] - YouTube](#)

